

Čtení odborných textů

Odborný text předpokládá **aktivního čtenáře** (a naopak).

spolupráce a komunikace společenství badatelů a odborníků, v rámci určitého oboru.

cíl, který si autor vytkl, (na jaké otázky chce odpovědět)

z jakých předpokladů vycházel

k jakým výsledkům dospěl

- nutnost textu a problému porozumět, předpokladem je aktivní čtení
- je nutno číst hospodárně (efektivně), jen tolik, kolik můžeme aktivně zpracovat.

Aktivní čtení je **neustálá komunikace s autorem**

Naučit se klást otázky, které vedou k jasným a jednoznačným odpovědím

Učíme-li se aktivně číst, zároveň se tím učíme srozumitelně psát.

hledáme odpověď na otázky:

- 1. Jakým problémem se autor zabývá (jaké otázky si klade on sám)?**
- 2. K jakým závěrům dospěl (jak na otázky odpověděl)?**
- 3. O co své závěry opírá (jaké argumenty na jejich podporu uvádí)?**

Nejdříve celý text přečteme celý, pátráme po jádru textu (**metoda „síta“**)

V další fázi je třeba přejít k tzv. **kritickému čtení** – zkoumání **hodnověrnosti argumentů, přesvědčivost závěrů**, ke kterým autor došel

Texty čteme nejméně dvakrát.
Neustále si dělat poznámky

Pořizujeme si konspekty (stručný výtah z textu, záznam hlavních myšlenek díla

Při druhém čtení – tzv. kritickém – je vhodné si své **postřehy zaznamenat, ať už se jedná o nápady, pochybnosti, protimluvy, nápady;**

není možné prostudovat a přečíst vše

- **východisko:** veškerou literaturu prostudovat prostě není možné;
- literaturu je třeba **nejprve přečíst zběžně**, letmo, informativně;

- nelze si zapamatovat vše, co bylo přečteno, proto je nutné si o tom **pořít záznam**

- **abstrakt** (resumé) – znamená **stručnou charakteristiku nějakého textu, výtah, shrnutí**. Najdeme zde informaci o tom, **zda se text zabývá problémem, který nás zajímá, jak byl zpracován a k čemu novému autor dospěl**.

V poslední době **součástí přihlášek na nejrůznější vědecké konference či workshopy**, podle nich lze dopředu zjistit obsah vystoupení;

- **anotace** – krátké a stručné **sdělení o obsahu knihy**, buď v odborných časopisech, nebo také **na přebalu knihy** či v programech nakladatelství.

Neobsahuje hodnocení knihy

RECENZE

re + censere = posuzovat, konat přehlídku, v duchu přehlížet, uvažovat.

kritické posouzení (ocenění) nějakého odborného, vědeckého či uměleckého díla, tedy posudek díla po jeho zveřejnění.

několik druhů recenze.

v jedné recenzi více publikací, pak se jedná o **souhrnnou recenzi**
posuzovatelem recenzovaného díla sám jeho autor – **autorecenze**.

S významem publicistiky a vědecké literatury v 19. století **roste i význam** recenzování a recenze.

Od doby osvícenství se recenze jako specifický žánr stala trvalou součástí vědecké literatury. Recenzenti (tj. autoři recenzí) zaměřují pozornost především na **nově (poprvé) publikovaná díla**, řidčeji na nová vydání staršího díla.

určitý úzus při užívání různých (více či méně identifikovatelných) šifer a pseudonymů.

recenze a její poslání:

s určitou mírou subjektivního vidění recenzenta (a přijatelné autorské licence) - **informovat** o recenzovaném díle **ve všech aspektech a s citem pro vyváženost různých pohledů**

napsat dobrou recenzi není snadné

Kdo čte recenze a co od nich očekává?

Zájem čtenáře o určitou recenzi – v podstatě 4 pohnutky:

1. **problematika recenzovaného díla**
2. **způsob, jakým autor díla k dané problematice přistupuje**
3. **osobnost autora recenzovaného spisu**
4. **osobnost recenzenta**

Obsahové a metodologické aspekty recenze

**obvykle první kriticky orientované – a navíc zveřejněné – vyjádření o
vydaném díle**

nelze se opírat o žádné již publikované hodnocení předmětného díla

Každé recenzované dílo by mělo být nahlíženo minimálně ze tří aspektů:

popisně informačního

analyticko-kritického

hodnotícího

Popisně informační aspekt

základní bibliografické údaje o recenzovaném spise

stručnou informaci o tom, co je obsahem recenzovaného díla

informovat o koncepci díla, o způsobu, jakým autor díla k dané problematice přistupuje

informace o metodologických kvalitách díla, o postupech aplikovaných při zpracování problému a o metodách užitých při jeho řešení

informace o formální, typografické úpravě díla

o jeho čtenářské dosažitelnosti

Analyticko-kritický a hodnotící aspekt

potřebný nadhled

aby vyslovené závěry nebyly jen výslednicí „pohledu z jeho (tj. subjektivně voleného) zorného úhlu

Dobře napsaná recenze by měla ústit v **analytické a kritické zhodnocení celkového významu díla, jeho přínosu pro příslušný vědní obor a vyslovit soud o odborné či vědecké hodnotě díla**